

Sut ydyn ni'n siarad am rywun sydd â phroblem iechyd meddwl?

Rhannwch y bobl ifanc yn 3-4 grŵp a rhowch set o gardiau i bob grŵp er mwyn iddyn nhw eu trefnu. Mae gan bob cerdyn derm neu air arno sy'n cael ei ddefnyddio i ddisgrifio rhywun sydd â phroblem iechyd meddwl. Bydd angen i'r bobl ifanc drefnu'r cardiau'n ddau set: un set o eiriau neu dermau 'derbyniol' ac ail set o eiriau neu dermau 'annerbyniol'.

Cerddwch o gwmpas y grwpiau wrth iddyn nhw weithio ac edrychwch ar y ffordd maen nhw'n trefnu'r cardiau. Pan fyddan nhw i gyd wedi gorffen, dewch â nhw yn ôl ynghyd yn un grŵp a thrafodwch ble mae'r cardiau'n mynd, ac a oes unrhyw anghytuno ynglŷn ag unrhyw un o'r geiriau neu'r termau.

Pam mae'r geiriau rydyn ni'n eu defnyddio'n bwysig wrth siarad am iechyd meddwl?

Gall geiriau fynegi gwerthoedd negyddol neu gadarnhaol. Yng nghyd-destun salwch meddwl, iechyd meddwl a llesiant, gall geiriau negyddol fod yn nawddoglyd, yn sarhaus, yn ddigalonus, gallan nhw godi embaras, bychanu, allgau a stigmatiddio. Ar y llaw arall, gall geiriau cadarnhaol gyfleu empathi, parch, grym, perthyn, cydraddoldeb, gobaith, gwerth a gallan nhw gyfleu fod hyn oll yn gyffredin.

Wrth siarad am iechyd meddwl, dyma ambell awgrym:

Peidiwch â defnyddio:

'seico' neu 'sgitso'

'sgitsoffrenig' neu 'diflas'

'gwallgof' 'penwan' 'allan o'i gof' 'gwirion bost'

'gwyllt' 'sâl yn feddyliol', 'person sy'n dioddef o'

'dioddefwr', 'dioddefydd' neu 'trallodus'

'pils hapus'

Yn hytrach, defnyddiwch:

'a person who has experienced psychosis'

'person sydd wedi cael seicosis' neu 'person sydd â sgitsoffrenia'

rhywun sydd 'wedi cael diagnosis o' sydd 'yn wynebu' neu 'sy'n cael triniaeth am...' neu

'person sydd â phroblem iechyd meddwl'

'cleifion iechyd meddwl' neu 'pobl sydd â phroblem iechyd meddwl' 'gwrthiselyddion',

'moddion' neu 'cyffuriau presgripsiwn'

Camgymeriadau cyffredin eraill:

Dydy rhywun sy'n grac ddim yn 'seicotig'

Dydy person sy'n anhapus neu'n isel ei ysbryd ddim yr un peth â rhywun sy'n wynebu iselder clinigol.

Problem iechyd meddwl	Anabledd meddwl
Mynd yn wallgof	Arbennig
Sâl	Cael chwalfa feddyliol
Bach yn rhyfedd	Sâl yn feddyliol
Penwan	Gwirion bost
Eisiau sylw	Angen cymorth
Cael trafferth	Wynebu problem iechyd meddwl
Allan o'i gof	Seico
Dylai siarad â rhywun	Angen ffrind
Dan straen	Teimlo'n isel
Cael trafferth â'i nerfau	Anabl